

Institutionen för Hälsovetenskaper

TENTAMEN

Kurs Omvårdnad ämne, profession och etik

Examinationsmoment Salstentamen

Kurskod OM128G

Högskolepoäng för examinationsmomentet 4hp

Datum 9/11-2024

Tentamenstid 9.15-13.30

Ansvarig lärare Sophie Mårtensson

Berörda lärare Sophie Mårtensson

Hjälpmedel/bilagor

Svaren skrivs i den direkt uppkopierade tentamen. Inga andra skrivpapper ska lämnas in.

Övrigt

Anvisningar

- ☐ Ta nytt blad för varje lärare
- ☐ Ta nytt blad för varje ny fråga
- ☒ Skriv endast på en sida av papperet.
- ☒ Skriv namn och personnummer på samtliga inlämnade blad.
- ☐ Numrera lösbladen löpande.
- ☒ Använd inte röd penna.
- ☐ Markera med kryss på omslaget vilka uppgifter som är lösta.

Poänggränser

Max: 72 p

Godkänd: 36 p

Skrivningsresultat bör offentliggöras inom 18 arbetsdagar

Lycka till!

Antal sidor totalt 7

Patientfall

Lydia är en äldre ganska blyg kvinna, hon har levt själv de senaste 20 åren och har ett barn men inga barnbarn. Lydia har varit en aktiv människa med ett stort intresse för handarbete och trädgårdsarbete. Sedan två år bor hon nu på ett trygghetsboende. Hon är klar och adekvat, men känner sig nedstämd då hon är begränsad i sin fysiska rörlighet. Hon har smärta i båda sina knän och händer. Hon kan stå och ta några få steg men vid längre förflyttning använder hon rullstol. I relation till sina fysiska förmågor behöver Lydia stöd och hjälp för att klara av sin vardag på trygghetsboendet. Under de senaste dagarna har hennes allmäntillstånd och fysiska förmågor avtagit. Omsorgspersonalen upplever att hon blivit mer nedstämd och att hon inte vill äta eller delta i de vardagliga aktiviteterna på trygghetsboendet. Omsorgspersonalen kontakter dig som sjuksköterska då de önskar att Lydia får komma till sjukhuset för mer vård. När du möter Lydia sitter hon i sin rullstol, hon berättar för dig att till sjukhuset vill hon inte åka som omsorgspersonalen har föreslagit, hon säger att där har hon varit så att det räcker.

1. Namnge en etisk princip som kan kopplas till ovanstående patientberättelse utifrån Lydias perspektiv samt motivera ditt svar. 2p.

I samtalet du har med Lydia så frågar du henne varför hon inte vill åka in till sjukhuset. Lydia berättar då för dig att hon inte varit på sjukhuset sedan hon genomgick en dagkirurgisk operation. Hon berättar vidare för dig att när hon kom till den dagkirurgiska mottagningen möttes hon av en sjuksköterska som visade in henne i en stor sal med öppna dörrar ut mot en ganska trafikerad korridor, sjuksköterskan gav Lydia en patientrock, underbyxor och långa strumpor och bad henne att byta om. Lydia berättar vidare att när sjuksköterskan går ut ur salen lämnar hon dörrarna öppna. Hon upplevde att hennes integritet inte respekterades utav sjuksköterskan.

2. Beskriv fyra exempel på vad du som sjuksköterska kan göra annorlunda för att bevara Lydias integritet. 4p.

1:
2:
3:
4:

3. Förklara följande begrepp, etik och moral: 2p

Etik:
Moral:

4. Viktiga lagar inom hälso- och sjukvård är Socialtjänstlagen (SOL) och Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) beskriv kortfattat vad dessa två lagar reglerar samt ge förslag på personalkategorier som arbetar inom respektive lag. 4p.

5. En första internationell etisk kod för sjuksköterskor antogs av International Council of Nurses (ICN) 1953. Den har sedan dess reviderats och uppdaterats ett flertal gånger senast år 2021. Den svenska översättningen slutfördes år 2022 och texten är anpassad efter svenska förhållanden och svensk lagstiftning, vilken svensk intresseorganisation genomförde detta arbete. 1p.

--

6. ICN:s etiska kod för sjuksköterskor beskriver värdegrund och professionellt ansvar för sjuksköterskor och sjuksköterskestudenter. Koden definierar och vägleder omvårdnaden inom sjuksköterskans olika funktioner. Koden kan vara vägledande för etiska övervägande, ställningstaganden och beslutsfattande i professionen. Nedan finns sex påstående från ICN:s etiska kod för sjuksköterskor, kryssa i rätt påstående. 1p/svar max 6p.

Påstående	Sant	Falskt
Sjuksköterskor har ett personligt ansvar för att tillämpa ett etiskt förhållningssätt i omvårdnaden, därmed behöver hen inte upprätthålla sin kompetens genom kontinuerlig professionell utveckling och livslångt lärande.		
Sjuksköterskor arbetar utifrån sin individuella kompetens och behörighet och använder sitt professionella omdöme när de accepterar eller delegerar ansvar.		
Sjuksköterskor värdesätter sin egen integritet, hälsa och sitt välbefinnande. För detta krävs en arbetsplatskultur som kännetecknas av yrkesmässig bekräftelse, fortbildning, reflektion och stöd, adekvat resurstilldelning, stödjande ledningsstrukturer samt en hälsosam och säker arbetsmiljö.		
Sjuksköterskor behöver inte dela med sig av sin kunskap och expertis eller ge återkoppling, handledning och stöd till sjuksköterskestudenter, sjuksköterskekollegor och annan hälso- och sjukvårdspersonal.		
Sjuksköterskor företräder patienter och deras perspektiv samt upprätthåller en kultur som främjar etiskt handlande och en öppen dialog.		
Sjuksköterskor vidtar nödvändiga åtgärder för att skydda individers, familjers, grupper och befolkningars hälsa när den hotas av medarbetare, annan person, policyer, praxis eller olämpligt eller felaktigt handhavande av teknik.		

7. Omvårdnadsvetenskaplig forskning är ett eget vetenskapsområde som grundar sig i en humanistisk värdegrund. Redogör för vad som kännetecknar det humanvetenskapliga perspektivet. 3p.

8. Teorier och begrepp är viktiga för sjuksköterskans profession, nedan finns sex påståenden om detta, kryssa i rätt påstående. 1p/svar max 6p.

Påstående	Sant	Falskt
Hälsa är inte ett centralt begrepp för de flesta professioner inom vård och omsorg		
Perspektiv och fokus för de hälsofrämjande insatserna kan inte skilja sig åt mellan olika vårdprofessioner		
För att kunna beskriva, förstå förklara vårdens praktik behövs teoretiska begrepp		
Begrepp är abstrakta, språkliga konstruktioner som vilar på en rad filosofiska antaganden		
Filosofin styr innebörden i begreppen och hur de relaterar till varandra		
Hälsa är en process som människan upplever i det dagliga livet		

9. Högskolan i Skövde har en egen ämnesbeskrivning av ämnet omvårdnad. Namnge och redogör för dessa fyra centrala begrepp i Högskolan i Skövdes ämnesbeskrivning. 1p/svar max 8p.

Påstående	Sant	Falskt
Människan kan ses som en helhet genom dimensionerna fysisk, psykisk, social och existentiell/andlig		
Människan skall ses som en helhet av kropp, själ och ande helhetssyn på människan		
Hälsa och Välbefinnande är en subjektiv upplevelse		
Hälsa och Välbefinnande kan innebära att vara i stånd att genomföra det den enskilda människan anser var värdefullt		
Vårdande innebär att mötet med patienter och närstående inte sker i samspel		
Vårdande innebär att vara närvarande i mötet och kunna förstå patienters livsvärld för att kunna stödja olika hälsoprocesser		
Livssammanhang och Miljö innebär en öppenhet för patientens livsvärld		
Att främja hälsa och välbefinnande handlar om att stödja/bidra till patienterna kan leva på meningsfullt sätt		

10. Redogör för begreppet livsvärld. 1p.

11. Vad betyder ordet caritas. 1p.

12. I Svensk sjuksköterskeförenings kompetensbeskrivning beskrivs den legitimerade sjuksköterskans självständiga omvårdnadsansvar för god och säker vård vilket innebär att kunna arbeta proaktivt, riskmedvetet, patientsäkert och följa regelverk. Säker vård utgör en grund för all omvårdnad vilket säkerställs genom kärnkompetenserna.

Namnge varje kärnkompetens och beskriv tre av dem. 8p.

1:
2:
3:
4:
5:

När du möter Lydia sitter hon i sin rullstol i sitt rum på trygghetsboendet. Innan du påbörjar samtalet med Lydia har du sträckt dig efter en stol för att sitta ner på under samtalet. När du sträcker dig efter denna stol uppmärksammar du att Lydia har välfärdsteknik i sitt rum.

13. Beskriv vad välfärdsteknik är och ge tre exempel på välfärdsteknik som kan både främja och hindra Jasmins trygghet. 6p.

14. Med en jämlik vård menas att vård och behandling ska erbjudas på lika villkor. Namnge de sju diskrimineringsgrunderna och beskriv tre av dem 10p.

1:
2:
3:
4:
5:
6:
7:

15. World health Organization WHO definierar palliativ vård: "Palliativ vård bygger på ett förhållningsätt som syftar till att förbättra livskvaliteten för patienter och de närstående, genom att förebygga och lindra lidandet genom tidig upptäckt, bedömning och behandling av smärta och andra fysiska psykosocial och andliga problem som kan uppkomma i samband med livshotande sjukdom" Nedan finns sex påstående om palliativ vård, kryssa i rätt påstående. 1/svar max 6p.

Påstående	Sant	Falskt
Ordet palliation kommer från latinets ord pallium vilket betyder mantel eller kappa		
Enligt WHO:s definition ska omvårdnaden runt den palliativa patienten vila på fyra hörnstenar, teamarbete, symtomlindring, kommunikation och relation och närstående		
Palliativ vård kan ges under flera år		
Under de sista timmarna innan döden inträffar händer många förändringar i kroppen		
Palliativ vård kan endast ges på sjukhus		
Sjuksköterskan får självständigt konstatera dödsfall		

16. För att få en fördjupad förståelse för Lydia liv på trygghetsboendets kan forskare använda sig av två datainsamlingsmetoder, namnge och beskriv skillnaden på dessa två datainsamlingsmetoder. 4p.

Nu är tentamen slut. Bra Jobbat!

Poänggränser:
Max: 72 p
Godkänd: 36 p